

MEZŐBERÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK ÉVES ELLENŐRZÉSI JELENTÉSE 2014. ÉVRŐL

Ellenőrzési összefoglaló

A Mezőberény Város Önkormányzatának 2014. évre vonatkozó belső ellenőrzési munkaterve a Költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 29. §-ának megfelelően kockázatelemzés alapján készült, melyet Mezőberény Város Önkormányzatának Képviselőtestülete határozatával hagyott jóvá.

A 2014. évben elkészült belső ellenőrzési jelentések a Belső Ellenőrzési Kézikönyvben meghatározott tartalmi és formai követelmények figyelembevételével készültek, melyekben az ellenőrzési programfegyelmet betartva, megfelelő - jogszabályi hivatkozást is tartalmazó - megállapításokat, következtetéseket tett a belső ellenőrzés és a vezetés számára is hasznosítható javaslatokat fogalmazott meg.

A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII.31.) Kormányrendelet (Bkr.) 48. §-ban foglaltak figyelembevételével kell elkészíteni az **éves ellenőrzési jelentést**, mely az államháztartásért felelős miniszter által közzétett módszertani útmutató figyelembevételével tartalmazza az alábbiakat:

- a belső ellenőrzés által végzett tevékenység bemutatása önértékelés alapján (az éves ellenőrzési tervben foglalt feladatok teljesítésének értékelése; a bizonyosságot adó tevékenységet elősegítő és akadályozó tényezők bemutatása; a tanácsadó tevékenység bemutatása)
- a belső kontrollrendszer működésének értékelése ellenőrzési tapasztalatok alapján (a belső kontrollrendszer szabályszerűségének, gazdaságosságának, hatékonyságának és eredményességének növelése, javítása érdekében tett fontosabb javaslatok, a belső kontrollrendszer öt elemének értékelése)
- az intézkedési tervek megvalósítása

Jelen éves ellenőrzési jelentés a fenti jogszabályi előírásnak és a közzétett módszertani útmutatónak megfelelően készült.

I. A BELSŐ ELLENŐRZÉS ÁLTAL VÉGZETT TEVÉKENYSÉG BEMUTATÁSA ÖNÉRTÉKELÉS ALAPJÁN (Bkr. 48. § a) pont)

A feladatellátás, a feladatellátás módja

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. Tv. (Áht.) 61. § (4) bekezdése alapján az államháztartás belső kontrollrendszere a költségvetési szervek belső kontrollrendszere - beleértve a belső ellenőrzést - keretében valósul meg.

A belső kontrollrendszer fogalmát az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. Tv. (Áht.) 69. § (1) bekezdése az alábbiak szerint definiálja:

69. § (1) A belső kontrollrendszer a kockázatok kezelése és tárgyilagos bizonyosság megszerzése érdekében kialakított folyamatrendszer, amely azt a célt szolgálja, hogy megvalósuljanak a következő célok:

- a) a működés és gazdálkodás során a tevékenységeket szabályszerűen, gazdaságosan, hatékonyan, eredményesen hajtsák végre,
- b) az elszámolási kötelezettségeket teljesítsék, és

c) megvédjék az erőforrásokat a veszteségektől, károktól és nem rendeltetésszerű használatától.

Az államháztartás alrendszereinek helyi szintjén a belső ellenőrzés a belső kontrollrendszer keretében a nyomon követést biztosító (monitoring) rendszeren belül található (370/2011.

(XII.31.) Korm. rendelet 10. §).

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX törvény (Mötv.) 119. § (3) bekezdése a jegyző kötelességévé teszi olyan belső kontrollrendszer működtetését, amely biztosítja a helyi önkormányzat rendelkezésére álló források szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes felhasználását.

A 2011. évi CLXXXIX. tv. (Mötv.) 119. § (4) bekezdése szerint a jegyző köteles gondoskodni a belső kontrollrendszeren belül a belső ellenőrzés működtetéséről az államháztartásért felelős miniszter által közzétett módszertani útmutatók és a nemzetközi belső ellenőrzési standardok figyelembevételével. A helyi önkormányzatnak a belső ellenőrzése keretében gondoskodni kell a felügyelt költségvetési szervek ellenőrzéséről is.

Mezőberény Város Önkormányzata belső ellenőrzését 2014. évben (megfelelő iskolai végzettséggel és szakmai gyakorlattal rendelkező, az NGM nyilvántartásában szereplő belső ellenőr) külső szolgáltató látta el. A belső ellenőr ellátta a Bkr. 22 § (1) bekezdésében előírt a belső ellenőrzési vezető feladatkörébe tartozó tevékenységeket is.

A belső ellenőrzés bizonyosságot adó és tanácsadó tevékenysége keretében a jogszabályoknak és belső szabályzatoknak való megfelelést, a tervezést, gazdálkodást, és a közfeladatok ellátását vizsgálva megállapításokat és javaslatokat fogalmaz meg a költségvetési szerv vezetője részére. (Áht. 70. § (2) bekezdés)

A belső ellenőrzés a tevékenységét a központi jogszabályok (Mötv., Áht., Ámr., Bkr.), a nemzetközi, valamint az államháztartásért felelős miniszter által közzétett belső ellenőrzési standardok, útmutatók figyelembevételével, valamint a belső ellenőrzési vezető által – az államháztartásért felelős miniszter által közzétett belső ellenőrzési kézikönyv minta megfelelő alkalmazásával - kidolgozott és a költségvetési szerv vezetője által jóváhagyott belső ellenőrzési kézikönyv szerint végezte. (Bkr. 17. § (1) bekezdés)

A belső ellenőrzési vezető a Bkr. 17.§ (4) bekezdése alapján köteles a belső ellenőrzési kézikönyvet rendszeresen, de legalább két évente felülvizsgálni, és a - jogszabályok, módszertani útmutatók változásai, illetve egyéb okok miatt - szükséges módosításokat átvezetni, melyet az államháztartásért felelős miniszter által közzétett belső ellenőrzési kézikönyv minta megfelelő alkalmazásával végez el.

A jogszabályváltozás miatt a 2014. évben szükségessé vált a kézikönyv módosítása. Az egységes szerkezetbe foglalt Belső Ellenőrzési Kézikönyvet a belső ellenőrzési vezetői feladatokat is ellátó belső ellenőr kidolgozta, a költségvetési szerv vezetője jóváhagyta, mely 2014. január 01-től hatályos.

A belső ellenőrzés vizsgálati köre

Az 2011. évi CXCV. törvény (Áht.) 70. § (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy a belső ellenőrzés kialakításáról, megfelelő működtetéséről és függetlenségének biztosításáról a költségvetési szerv vezetője köteles gondoskodni. A belső ellenőrzést végző személy vagy szervezet tevékenységét a költségvetési szerv vezetőjének közvetlenül alárendelve végzi, jelentéseit közvetlenül a költségvetési szerv vezetőjének küldi meg. Az irányító szerv belső ellenőrzést végezhet

a) az irányítása alá tartozó bármely költségvetési szervnél,

- b) a saját vagy az irányítása, felügyelete alá tartozó költségvetési szerv használatába, vagyonkezelésébe adott nemzeti vagyonnal való gazdálkodás tekintetében,
 c) az irányító szerv által nyújtott költségvetési támogatások felhasználásával kapcsolatosan a kedvezményezetteknek és a lebonyolító szervezeteknek, és
 d) az irányítása alá tartozó bármely, a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvény 1. § a) pontjában meghatározott köztulajdonban álló gazdasági társaságnál.

I./1. Az éves ellenőrzési tervben foglalt feladatok teljesítésének értékelése (Bkr. 48. § a) pont)

Az ellenőrzés tervezése

A 2014. évben a belső ellenőrzési egység az ellenőrzéseket a jóváhagyott munkatervek alapján folytatta le. A munkatervek elkészítése kockázatelemzés keretében, a vezetőségtől előzetesen megkért javaslatok, igények figyelembevételével, valamint a belső ellenőrzés rendelkezésére álló erőforrásokon alapult.

Az ellenőrzési terv - a Bkr. 31. §-ban foglaltak alapján - meghatározta többek között az ellenőrizendő szerv megnevezését, az ellenőrzések tárgyát, célját, típusait, módszereit, az ellenőrizendő időszakot, a szükséges ellenőrzési kapacitást, az ellenőrzések tervezett ütemezését.

Az ellenőrzések típusai közül szabályszerűségi, pénzügyi-szabályszerűségi, pénzügyi-gazdasági ellenőrzést tervezett, ill. végzett a belső ellenőrzés.

A belső ellenőrzés a helyi önkormányzatnál, az általa felügyelt költségvetési szervezeteknél és az önkormányzati hivatalnál végzett ellenőrzést.

I./1/a A 2014. évre vonatkozó éves ellenőrzési terv teljesítése, az ellenőrzések összesítése Elvégzett ellenőrzések

Ellenőrzött szervezet

ellenőrzés típusa

Mezőberény Város Önkormányzata

(Az Óvodai ellátás feladatfinanszírozása)

pénzügyi és szabályszerűségi ellenőrzés

Mezőberény Város Önkormányzata

(hatékonysági vizsgálat a kintlévőségek behajtásával kapcsolatban)

pénzügyi ellenőrzés

OPS Kulturális Központ

(Könyvtár rendezvényeihez nyújtott pénzeszközök felhasználásának ellenőrzése)

pénzügyi és szabályszerűségi ellenőrzés

Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat

(Tervezés, operatív gazdálkodás, beszámolás tárgyában végzett intézményi ellenőrzés)

pénzügyi és szabályszerűségi ellenőrzés

Városi Közzolgáltató Intézmény

(a Közetkeztetési Központ hatékonysága tárgyában végzett intézményi ellenőrzés)

pénzügyi-gazdasági ellenőrzés

Egyéb tevékenységként az ellenőrzési munkatervbe épített munkaidő keret felhasználásával az alábbiakat végezte a belső ellenőrzés:

- jogszabály-módosulások nyomon követése
- Belső Ellenőrzési Kézikönyv elkészítése
- az elvégzendő ellenőrzések témáihoz kutatómunka
- ellenőrzési munkaterv összeállítása
- éves jelentés elkészítése

I./1./b. Az ellenőrzések során büntető-, szabálysértési, kártérítési, illetve fegyelmi eljárás megindítására okot adó cselekmény, mulasztás vagy hiányosság gyanúja kapcsán tett jelentések száma és rövid összefoglalása

Az ellenőrzések során büntető-, szabálysértési, kártérítési, ill. fegyelmi eljárás megindítására okot adó cselekmény, mulasztás vagy hiányosság gyanúja nem merült fel.
Jogellenes magatartások miatt jelentésre nem került sor.

I./2 A bizonyosságot adó tevékenységet elősegítő és akadályozó tényezők bemutatása (Bkr. 48. § ab)pont)

Az ellenőrzés folyamata, eljárása

A belső ellenőrzés az ellenőrzés folyamatában, eljárása során követte a jogszabályi kereteket, a hatályos Belső Ellenőrzési Kézikönyv előírásait, alkalmazta a szükséges irat és jelentés mintákat.

Valamennyi ellenőrzés végrehajtásához ellenőrzési program készült.

A program részletesen leírja az ellenőrzés szempontrendszerét, a belső ellenőr vizsgálati feladatait, magába foglalva azokat a tartalmi elemeket, melyet a Bkr. 33. §-a előír.

Az ellenőrzés megkezdéséről telefonon, illetve három nappal a vizsgálat megkezdése előtt értesítő levél formájában elektronikus úton értesültek az ellenőrzött szervezetek.

A belső ellenőr a Bkr. rendelkezései szerint megbízólevél birtokában végezte feladatát.

A belső ellenőrzés - a Bkr. 42. §-ában foglaltak alapján - jelentés tervezetbe foglalta megállapításait, javaslatait, ajánlásait a lefolytatott ellenőrzésről, amelyet előzetesen elektronikus formában megküldött az ellenőrzött szerv, ill. az érintett szervezeti egység vezetőjének.

A jelentésekben leírtak követték a programban rögzített szempontrendszert. A megállapításokat jogszabályi hivatkozással és rendelkezésekkel támasztotta alá a belső ellenőr.

Az előzetes, közbeni, valamint a záró megbeszélések keretében lefolytatott egyeztetések alapján végleges jelentést adott ki a belső ellenőrzés.

A rendelkezésre bocsátott dokumentáció (iratok, okiratok, adatok) teljességéről nyilatkozatot tettek az ellenőrzött szervek, ill. szervezeti egységek vezetői.

A Bkr. 42. § (2) bekezdése az ellenőrzött szerv vezetője részére 8 napon belül észrevétel megtételére biztosít lehetőséget.

Az elmúlt évben az ellenőrzöttek részéről nem érkezett észrevétel, a jelentéstervezetekben foglalt megállapítások, javaslatok elfogadásra kerültek.

A belső ellenőr az ellenőrzések során betartotta a belső ellenőrökre vonatkozó szakmai, etikai kódexben foglalt alapelveket.

I./2/a.) A belső ellenőrzési egység humánerőforrás ellátottsága

A belső ellenőrzés létszámhelyzete

Mezőberény Város Önkormányzata belső ellenőrzését külső szolgáltató megbízásával, 1 fő belső ellenőr látja el.

A Bkr. 21. § (3) bekezdésében szabályozottak szerint a belső ellenőrzés bizonyosságot adó tevékenysége az alábbi ellenőrzési típusokra irányul:

- szabályszerűségi ellenőrzés
- pénzügyi ellenőrzés
- rendszerellenőrzés
- teljesítmény-ellenőrzés
- informatikai ellenőrzés.

A felsorolt ellenőrzési típusok közül az informatikai - mint speciális szakismeretet igénylő - ellenőrzéshez kapcsolódóan továbbképzési kötelezettség nem előírás a belső ellenőrzés számára. Mivel a belső ellenőrzés önállóan IT ellenőrzést nem végez a Bkr. 25. § e) pontja értelmében amennyiben szükséges, a belső ellenőr jogosult a vizsgálatba szakértő bevonását kezdeményezni.

Az ellenőrzési szervezet tárgyi feltételei

Az informatikai eszközellátottság révén a központi jogtár, az önkormányzati rendelettárak, belső szabályzatok és az internet elérhetőek az ellenőrzés számára.

E-mailen keresztül az elektronikus kapcsolat biztosított az Önkormányzati Hivatal szervezeti egységeivel és az ellenőrzött intézményekkel is.

A belső ellenőrök képzettségi szintje és gyakorlata

A belső ellenőr az előírt szakmai és képesítési követelményeknek (Bkr. 24. §) megfelel, valamint a meghatározott pénzügyi, gazdálkodási végzettséggel, továbbá pénzügyi illetve gazdálkodási, ellenőrzési területen szerzett gyakorlattal, tapasztalattal rendelkezik.

Az Áht. 70. § (4) - (5) bekezdése szerint:

(4) A költségvetési szervnél belső ellenőrzési tevékenységet csak az államháztartásért felelős miniszter engedélyével rendelkező személy végezhet. E tevékenységek folytatását az államháztartásért felelős miniszter annak engedélyezi, aki cselekvőképes, büntetlen előéletű, és nem áll a belső ellenőrzés körébe tartozó tevékenység vonatkozásában a foglalkozástól eltiltás hatálya alatt, továbbá rendelkezik a jogszabályban előírt végzettséggel és gyakorlattal.

(5) Az államháztartásért felelős miniszter a belső ellenőrzési tevékenység folytatására engedéllyel rendelkező személyekről nyilvántartást vezet...”

A belső ellenőr eleget tett a regisztrációs kötelezettségének és rendelkezik a tevékenység folytatásához szükséges engedéllyel.

I./2/b) a belső ellenőrzési egység és a belső ellenőrök szervezeti és funkcionális függetlenségének biztosítása (Bkr. 18-19 §-a)

A belső ellenőr a Belső Ellenőrzés tevékenységét a költségvetési szerv vezetőjének - a jegyzőnek - közvetlenül alárendelve végzi (Bkr. 18. §). A belső ellenőrök funkcionális (Bkr. 19. § (1) bekezdés) és feladatköri függetlensége biztosított volt.

A belső ellenőr nem vett részt olyan tevékenység ellátásában, amely a költségvetési szerv operatív működésével kapcsolatos.(Bkr. 19. § (2) bekezdés).

I./2/c) Összeférhetetlenségi esetek (Bkr. 20. §)

A belső ellenőr tekintetében a Bkr. 20. §-ában megfogalmazott összeférhetetlenség nem állt fenn.

I./2/d A belső ellenőri jogokkal kapcsolatos esetleges korlátozások bemutatása (Bkr. 25. § a)-e) pont)

Az ellenőrzések végrehajtása során - a belső ellenőr számára - az ellenőrzött szervezetek dokumentációjához való hozzáférés biztosított volt.

I./2/e) A belső ellenőrzés végrehajtását akadályozó tényezők

A Bkr. 15. § (1) bekezdése előírja, hogy a belső ellenőrzés működéséhez szükséges források biztosításának kötelezettségét is.

15. § (1) Az Áht. 70. § (1) bekezdése értelmében a belső ellenőrzés kialakításáról, megfelelő működtetéséről és függetlenségének biztosításáról a költségvetési szerv vezetője köteles gondoskodni, emellett köteles a belső ellenőrzés működéséhez szükséges forrásokat biztosítani.

Az ellenőrzések szakszerű és pontos lefolytatásához szükséges tárgyi feltételek biztosítva voltak.

A belső ellenőrzés számára az interneten történő elérés lehetővé teszi a Nemzetgazdasági Minisztérium belső ellenőrzési szakmai anyagainak, az államháztartás belső ellenőrzési rendszerével kapcsolatos irányelveknek, ajánlásoknak, módszertani dokumentumoknak, standardoknak, és egyéb oktató anyagoknak az alkalmazását.

Online elérhető szakkönyvek és a szakmai közlőnyökkal való ellátottság megfelelő színvonalon biztosított volt. A belső ellenőrzés Complex jogtár hozzáféréssel rendelkezett, ezáltal a munkavégzéshez szükséges joganyagok is naprakészen rendelkezésre álltak.

Az ellenőrzések végzésénél segítő tényezőként értékelte a belső ellenőrzés, hogy a szakmai javaslatok, (vagy pozitív megállapítás) megvitatása közvetlenül az érintett munkatárssal és vezetővel történt, ezáltal az ellenőrzött szervezet is jelentősen segítette és felgyorsította a megállapítások, következtetések egyértelmű utalását és a javaslatok megtételének és realizálásának folyamatát.

Az ellenőrzés javaslatainak hasznosulásához a továbbiakban is szükséges a vezetői támogatás, amely egyértelművé teszi az ellenőrzöttek számára az ellenőrzésekben javasoltak jövőbeli hasznosulásának és számon kérhetőségének lehetőségét.

I./2/f) Az ellenőrzések nyilvántartása (Bkr. 22. § (2) bekezdés b) és e) pont, 50. §)

A belső ellenőrzés kialakította és vezette a Bkr. 50. § (1)-(2) bekezdésében foglalt előírások szerinti nyilvántartási rendszert, amellyel a belső ellenőrzési jelentésben tett megállapítások, javaslatok alapján készült intézkedési tervben foglalt feladatok végrehajtása nyomon követhető. Gondoskodott az ellenőrzési dokumentumok megőrzéséről, illetve a dokumentumok és adatok szabályszerű, biztonságos tárolásáról.

A jogszabályban rögzített feltételekkel összhangban kialakított nyilvántartás tartalmazta az ellenőrzések azonosító számát (iktatószám), az ellenőrzött szerv, illetve szervezeti egységek megnevezését, az ellenőrzés tárgyát, az ellenőrzés kezdetének és lezárásának időpontját, az ellenőrzés lefolytatásában részt vett belső ellenőr nevét, a vizsgált időszakot, valamint az intézkedési terv készítésének szükségességét.

Az egyes ellenőrzésekhez kapcsolódóan Ellenőrzési mappa is kialakításra került, az ellenőrzési dokumentumok - megbízó levél, értesítő levél, ellenőrzési program, ellenőrzési jelentés, intézkedési terv, a jelentést elfogadó testületi határozatok - kezelésére, elhelyezésére és tárolására.

Az ellenőrzési mappák dokumentumai a belső ellenőrzés tervezési tevékenységét, az ellenőrzésekre való felkészülést, a konkrét ellenőrzéseket támogatták.

I./2/g) Az ellenőrzési tevékenység fejlesztésére vonatkozó javaslatok

A belső ellenőrzés stratégiai ellenőrzési tervében szerepeltetett céljainál a számba vett területek nagysága, a folyamatok összetettsége és a jogszabályi változások miatt a minél szélesebb körű továbbképzésen való részvétel igénye szerepelt.

I/3. A tanácsadó tevékenység bemutatása (Bkr. 48.§ ac) pont)

Az Áht. 70. § (2) bekezdése, valamint a Bkr. 2. § b) pontja alapján a belső ellenőrzés független, tárgyilagos, bizonyosságot adó és tanácsadó tevékenység, melynek célja, hogy az adott szervezet működését fejlessze és eredményességét növelje.

A Bkr. 2. § r) pontja értelmében a tanácsadó tevékenység a költségvetési szerv vezetője részére nyújtott olyan hozzáadott értéket eredményező szolgáltatás, amelynek jellegét és hatókörét a belső ellenőrzési vezető és a költségvetési szerv vezetője a megbízáskor közösen írásban vagy szóban határozza meg anélkül, hogy a felelősséget magára vállalná a belső ellenőr. Ilyen tanácsadó tevékenység lehet például a konzultáció, javaslatok tétele, szakmai segítségnyújtás.

A beszámolási időszakban sem írásbeli felkérés, sem szóbeli felkérés alapján végzett tanácsadói tevékenységre nem került sor.

II. A BELSŐ KONTROLLRENDSZER MŰKÖDÉSÉNEK ÉRTÉKELÉSE ELLENŐRZÉSI TAPASZTALATOK ALAPJÁN (Bkr. 48.§ b) pont)

II/1) A belső kontrollrendszer szabályszerűségének, gazdaságosságának, hatékonyságának és eredményességének növelése, javítása érdekében tett fontosabb javaslatok (Bkr. 48. § ba) pont)

A számvevőszéki ellenőrzés alapelvei rögzítik, hogy az intézmények elszámoltatásához fontos az elszámoltatás folyamatának és eredményes működésének megteremtése, kialakítása. Az elszámoltatás eredményes működtetéséhez szükség van a megfelelő információs, kontroll, értékelési és beszámolási rendszerek kialakítására. A jogszabályi keretek megteremtése a törvényhozó szerv és a kormányzat feladata, az adott szervezeten belül pedig a szervezet vezetője köteles a rendszerek kialakítására és működtetésére:

- A Bkr. 6. § (2) bekezdése szerint a költségvetési szerv vezetője köteles olyan szabályzatokat kiadni, amelyek biztosítják a rendelkezésére álló források szabályszerű, szabályozott, gazdaságos, hatékony és eredményes felhasználását.

- Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 69. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a költségvetési szerv belső kontrollrendszerének létrehozásáért, fejlesztéséért és működtetéséért a költségvetési szerv vezetője a felelős, aki a Bkr. 3. §-a szerint felelős a szervezet minden szintjén érvényesülő formában kialakítani, működtetni és fejleszteni a kontrollkörnyezetet, a kockázatkezelési rendszert, a kontrolltevékenységeket, az információs és kommunikációs rendszert, valamint a monitoring rendszert.

A megfelelő belső kontrollrendszer minimálisra csökkenti a hibák és szabálytalanságok kockázatát. A belső kontrollokban rejlő kockázatot alapvetően három kategóriába lehet sorolni:

➤ alacsony – ahol a kontrollok működése esetén a hibák bekövetkezésének valószínűsége csekély, ezáltal megfelelő védelmet nyújtanak a napi munkavégzés során.

➤ közepes – ahol a kontrollok működése esetén a lehetséges hibák előfordulása, szabálytalanságok többsége ellen védelmet nyújt a rendszer.

➤ magas – ahol a kontrollok kialakításának hiánya miatt nem lehetséges a feladatellátásban rejlő hibák és szabálytalanságok elleni védelem, ezáltal például csak a pénzügyi-gazdasági területet nézve sérülhet a bizonylati rend és okmányfegyelem.

Az utóbbi években egy megváltozott gazdasági és jogszabályi környezetnek egyaránt megfelelő, hatékonyan működtetett belső ellenőrzési rendszer kialakítása és folyamatos működtetése volt a cél.

A belső ellenőrzés az ellenőrzési jelentésbe foglalt megállapításait a központi és helyi szabályozásra - belső szabályzat, önkormányzati rendelet - hivatkozással, konkrét rendelkezésekre alapozta.

II/2. A belső kontrollrendszer öt elemének értékelése (Bkr. 48.§ bb) pont)

A belső kontroll egy összetett folyamat, amelyet egy szervezet vezetése és dolgozói valósítanak meg, valamint folyamatosan alkalmazkodik a szervezetet érintő változásokhoz.

A kontrollok lényege, hogy nem egyszeri ellenőrzési tevékenységet jelentenek, hanem folyamatokat, „kontrollpontok” alkalmazását előzetes, folyamatba épített és utólagos jelleggel.

A belső kontrollrendszer tartalmazza mindazon elveket, eljárásokat és belső szabályzatokat, melyek alapján a költségvetési szerv érvényesíti a feladatai ellátására szolgáló előirányzatokkal, létszámmal és a vagyonnal való szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes gazdálkodás követelményeit.

A belső kontrollrendszert, mint fogalmat az Áht. 69. § (1) bekezdése az alábbi megfogalmazásban határozza meg:

69. § (1) A belső kontrollrendszer a kockázatok kezelése és tárgyilagos bizonyosság megszerzése érdekében kialakított folyamatrendszer, amely azt a célt szolgálja, hogy megvalósuljanak a következő célok:

- a) a működés és gazdálkodás során a tevékenységeket szabályszerűen, gazdaságosan, hatékonyan, eredményesen hajtsák végre,
- b) az elszámolási kötelezettségeket teljesítsék, és
- c) megvédjék az erőforrásokat a veszteségektől, károktól és nem rendeltetésszerű használatától.

A költségvetési szervek belső kontrollrendszerének részletes szabályozását a Bkr. 3 § - 10. §-ai tartalmazzák, mely szerint a belső kontroll rendszer 5 eleme:

1. Kontrollkörnyezet
2. Kockázatkezelési rendszer
3. Kontrolltevékenységek
4. Információs és kommunikációs rendszer
5. Nyomon követési rendszer (monitoring)

1) KONTROLLKÖRNYEZET

A kontrollkörnyezet értékeléséhez a következő tényezők vizsgálata nyújtott segítséget:

- 1.1. célok és szervezeti felépítés (*stratégia, szervezeti ábra*),
- 1.2. belső szabályzatok (*alapító okirat, SZMSZ, Ügyrend, belső szakmai és pénzügyi szabályok, ellenőrzési nyomvonalak, stb.*),
- 1.3. feladat, és felelősségi körök (*szabályzatokban történő rögzítés*),
- 1.4. a folyamatok meghatározása és dokumentálása
- 1.5. humán-erőforrás (*elvárt szakmai tudás, képzés*),
- 1.6. etikai értékek és integritás (*etikai magatartásra vonatkozó szabályok, vezetői példamutatás*)

2) KOCKÁZATKEZELÉSI RENDSZER

A kockázatkezelés állandó, ciklikus folyamat, amely magába foglalja az alábbi lépéseket:

- 2.1. kockázatok meghatározása és felmérése
- 2.2. kockázatok elemzése,
- 2.3. kockázatok kezelése,
- 2.4. a kockázatkezelés teljes folyamatának felülvizsgálata
- 2.5. csalás, korrupció

A kockázatkezelés, mint módszer a vezetés gyakorlati eszköze, a tervezés és döntéshozatal, a végrehajtás alapvető része, ezért fontos lenne, hogy a kockázatkezelés minden folyamatba beépítésre kerüljön.

A 2014. évben is feladatként jelentkezett, mint a kockázatok kezelésének legjobb eszköze a hatékony, folyamatba épített ellenőrzés megvalósítása.

3) KONTROLLTEVÉKENYSÉGEK

A kontrolltevékenységek biztosítják a kockázatok kezelését, hozzájárulnak a szervezet céljainak eléréséhez. Ezek azok az elvek és eljárások, amelyeket a kockázatok meghatározása és a szervezet céljainak elérése érdekében alakítanak ki.

A kontrolltevékenységek magába foglalják a különböző megelőző és feltáró kontrollok egész sorát.

3.1. kontroll stratégiák és módszerek *(megelőző, korrekciós, iránymutató, feltáró kontrollok, az informatikai adatok hozzáférési jogosultságai, folyamatba épített előzetes, utólagos és vezetői ellenőrzés)*

3.2. feladatkörök szétválasztása *(végrehajtási, ellenőrzési, pénzügyi teljesítési tevékenységek szétválasztása egymástól független szervezeti egységbe történő delegálása)*

3.3. A feladatvégzés folytonossága *(írásban történő munkakör átadás)*

4) INFORMÁCIÓS ÉS KOMMUNIKÁCIÓS RENDSZER

Az információ és kommunikáció nélkülözhetetlen a költségvetési szervek minden szintjén az eredményes kontroll és a költségvetési szervek céljainak elérése érdekében.

4.1. információ és kommunikáció *(pontos, megfelelő, aktuális és közérthető),*

4.2. iktatási rendszer *(bekerülés, lekérdezés, tárolás, stb.)*

4.3. hiányosságok, szabálytalanságok, korrupció jelentése

A vizsgált szervezeteknél a belső információs és kommunikációs rendszer biztosítja a feladatok teljesítését szolgáló előírások, utasítások minden munkatárs általi megismerhetőségét.

5) MONITORING

A monitoring rendszer biztosítja a szervezet tevékenységének, a célok megvalósításának nyomon követését. A nyomon követés az operatív tevékenységek keretében megvalósuló folyamatos és eseti nyomon követésből, valamint az operatív tevékenységektől függetlenül működő belső ellenőrzésből áll.

5.1. szervezeti célok megvalósításának monitoringja

5.2. belső kontroll értékelése *(felülvizsgálat, önértékelés)*

5.3. belső ellenőrzés *(intézkedések a belső vagy külső vizsgálat által feltárt hibák javításáról, a szükséges intézkedések megtételéről)*

III. AZ INTÉZKEDÉSI TERVEK MEGVALÓSÍTÁSA (Bkr. 48. § c) pont)

A javasolt intézkedések hasznosulásának tapasztalatai

A belső ellenőrzés által tett megállapítások, javaslatok elfogadásra kerültek az ellenőrzöttek részéről.

A belső ellenőrzés javaslataival segítette az ellenőrzött szervek feladatainak színvonalas, szabályszerű ellátását és felhívta a költségvetési szervek vezetőinek figyelmét a vizsgált folyamat ellenőrzési pontjainak figyelemmel kísérésére.

